

- geschat budgettair effect hebben van € 2 miljoen, dit zijn zowel box 3 als box 1 en 2.
- Indien besloten wordt om ook bij de VPB het rekenen van invorderingsrente te pauzeren, zal het effect ca. € 1 miljoen extra bedragen.
 - Er is nog geen dekking voor de budgettaire gevolgen van de box 3 hersteloperatie; dit wordt gezien in de voorjaarsbesluitvorming.
 - Dit is alleen het effect op de invorderingsrente en dus niet op een pauzering van de invordering zelf.
 - Inmiddels stroomt zo'n 80% van de VA 2022 binnen (dit is een combinatie van belanghebbenden die het bedrag in één keer betalen of die een machtiging afgeven om per termijn te betalen). Het budgettaire effect zal dus niet zo hoog zijn als hierboven beschreven.

TER BESPREKING EN BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

**Directie Directe
Belastingen**

Persoonsgegevens

nota

Nota bespreking box 3 d.d. 24 maart

Datum

21 maart 2022

Notanummer

2022-0000099276

Bijlagen

1. Advies Landsadvocaat
2. Memo dekkingsopties
3. Notitie doelgroep
4. Notitie begrotingsregels

Aanleiding

Op donderdag 24 maart vindt de wekelijkse bespreking met u (Staatssecretaris) over box 3 plaats. In dit overleg worden de eerste beelden m.b.t. de tegenbewijsregeling met u besproken. U wordt gevraagd uw voorkeur door te geven over de vormgeving van de spoedwetgeving. Ten slotte worden de deadlines in de uitvoering toegelicht.

Een overleg met u (Minister) wordt nog ingepland.

U ontvangt bij deze nota een drietal bijlagen:

- Bijlage 1: Advies Landsadvocaat over vermogensbelasting.
- Bijlage 2: Mogelijke dekkingsplaatjes.
- Bijlage 3 en 4: Stukken ter voorbereiding op BWO 25 maart.

Beslispunten

Tegenbewijsregeling

0. Naar aanleiding van het advies van de Landsadvocaat wordt gekeken of en/of hoe een tegenbewijsregeling vormgegeven kan worden. Hierover vindt nog nadere afstemming plaats. Dit onderwerp wordt mondeling toegelicht.

Spoor 1 (Codificatie rechtsherstel)

1. U bent er al mee akkoord gegaan om voor spoedwetgeving dezelfde uitgangspunten (zoals een geautomatiseerde oplossing en uitgaan van de werkelijke vermogensmix van de belastingplichtige) in wetgeving om te zetten zoals die worden gehanteerd voor de hersteloperatie. Graag vernemen we van u welke van de twee varianten die de hersteloperatie kent daarbij uw voorkeur heeft. Beide varianten kennen voor de omzetting naar de spoedwetgeving voor- en nadelen. Deze lichten wij u hierna toe. Graag gaan wij met u in overleg welke van deze varianten uw voorkeur heeft voor de spoedwetgeving.

Spoor 2 (Vermogensbelasting)

2. Gaat u akkoord met het in de vierhoek bespreken van de optie om vanaf 2024 een vermogensbelasting over de grondslag in box 3 in te voeren, in aanvulling op de spoedwetgeving uit beslispunt 1 bij spoor 1, en onder voorbehoud van juridische houdbaarheid en uitvoerbaarheid?

Stukken ter voorbereiding op bewindspersonenoverleg 25 maart

3. Gaat u akkoord met het versturen van bijlage 4 en 5 naar de bewindspersonen van de politieke vierhoek ter voorbereiding op het BWO van

gekregen op
23.03 - Laet
24.03.2023
Bespreken
om 14.00h
Mer

Nee

25 maart? Deze stukken worden morgen (24 maart) in de ambtelijke vierhoek besproken. Als hier fundamentele wijzigingen uitkomen worden deze stukken opnieuw aan u voorgelegd. U (minister en Stas F&B) ontvangt morgen een korte annotatie met spreektekst voor het BWO op 25 maart.

Toelichting

1. *Spoodwetgeving*

Spoor 1 (Codificatie rechtsherstel)

- Voor de hersteloperatie zijn twee varianten in beeld. In variant 1 wordt het forfaitaire rendement op spaargeld en schulden aangepast. Voor de overige vermogensbestanddelen wordt het huidige, op meerdere jaren gebaseerd, forfait voor beleggingen (rendementsklasse II) gehanteerd. In variant 2 wordt het forfaitaire rendement op spaargeld en schulden eveneens aangepast. Daarnaast wordt het forfaitaire rendement op meer vermogensbestanddelen (negen vermogenscategorieën) aangepast, waarbij wordt aangesloten op de rubrieken in de aangifte en wordt uitgegaan van een actueel forfait.
- Bij de hersteloperatie gaf u de voorkeur aan variant 1. Variant 1 omzetten naar wetgeving leidt voor de belastingjaren 2023, 2024 en 2025¹ tot een minder hoge derving dan variant 2. Dit leidt mogelijk wel tot meer verzoeken om tegenbewijs.
- Variant 2 zal daarentegen beter aansluiten bij het door een individuele belastingplichtige werkelijk genoten rendement in een specifiek jaar. Immers, hierbij wordt uitgegaan van negen vermogenscategorieën en per vermogenscategorie wordt een afzonderlijk forfaitair rendement gehanteerd. Met een dergelijke vormgeving wordt ook meer recht gedaan aan het Kerst-arrest.
- Hieronder zijn de budgettaire effecten op hoofdlijnen weergegeven².

begrijp de, variant 1 vs twee welke langjarige gevolgdde?

Prijzen 2023, miljoenen €	2023	2024	2025	struc
Raming opbrengst huidig stelsel box 3	5.000	5.400	5.600	n.b.

Raming spoedwetgeving ten opzichte van huidig stelsel

Variant 1	-380	-380	-380	-380
Variant 2 ³	-580	-2.020	-2.590	-360

vraag hoe laat twee de lag budgettaire katte precies uit na 2025

¹ De spoedwetgeving is bedoeld voor slechts twee belastingjaren: 2023 en 2024. Het plan is om de spoedwetgeving te vervangen door het toekomstige stelsel 2025. Aangezien bij de inwerkingtreding van de spoedwetgeving het stelsel 2025 nog niet door de Kamers zal zijn aangenomen, wordt bij de spoedwetgeving ook het jaar 2025 in de raming meegenomen en wordt tevens een structureel budgettaire raming voor de spoedwetgeving gemaakt.

² De ramingen zijn geactualiseerd n.a.v. publicatie van het CEP en overleg met het CPB. De raming van variant 2 wordt mede bepaald door de voorspelde aandelenkoersen en huizenprijsontwikkelingen en is dus zeer onzeker. Omdat de stijging van de huizen- en aandelenprijzen van 2021 pas vanaf 2023 doorwerkt in de forfaits van het huidige stelsel, stijgt de opbrengst van het huidige stelsel en van variant 1 door. De raming van de opbrengst van variant 2 daalt juist, omdat het CPB voorspelt dat de huizenmarkt langzaam normaliseert en we uitgaan van een lager rendement op aandelen dan in de afgelopen jaren. Er is dus een "belastingclaim" over voorgaande jaren die verloren gaat bij de overstap naar variant 2.

³ Bij herstel gaan wij er nu vanuit dat de huurinkomsten niet in het forfait betrokken worden, overeenkomstig het huidige stelsel. Bij spoedwetgeving is hier nog geen keuze in gemaakt; voor de raming is wel uitgegaan van een opslag op het forfait voor huurinkomsten.

- Variant 1 leidt ten opzichte van het huidige box 3 tot een derving van ca. 400 miljoen euro. Die derving komt door een lagere opbrengst bij spaarders, die slechts deels wordt gecompenseerd door een hogere opbrengst bij beleggers (voornamelijk bezitters van onroerend goed gefinancierd met schulden). Er blijft een netto derving staan omdat we ervan uit gaan dat een deel van de extra opbrengst bij beleggers verdwijnt vanwege verplaatsing van vermogen.
- Omdat de stijging van de huizen- en aandelenprijzen van 2021 pas vanaf 2023 doorwerkt in de forfaits van het huidige stelsel, stijgt de opbrengst van het huidige stelsel en van variant 1 tot boven de 5 mld. De raming van de opbrengst van variant 2 daalt juist, omdat het CPB voorspelt dat de huizenmarkt langzaam normaliseert en we uitgaan van een lager rendement op aandelen dan in de afgelopen jaren. Er is dus een incidentele "uitgestelde belastingclaim" over voorgaande jaren die verloren gaat bij de overstap naar variant 2. Structureel is de opbrengst van de twee varianten vergelijkbaar.
- Beide varianten zijn voor de Belastingdienst maakbaar omdat de verschillende vermogensbestanddelen nu ook al op het aangifteformulier voorkomen. De Belastingdienst kan voor de hersteloperatie een aanpassing in de systemen doen waarin de bij hen bekende gegevens worden opgenomen. Bij variant 1 worden drie forfaits in het systeem opgenomen, dus bij de overige vermogenscategorieën die (naast spaar- en banktegoeden en schulden) bij de Belastingdienst bekend zijn, wordt hetzelfde percentage gehanteerd. Bij variant 2 wordt per vermogenscategorie een afzonderlijk percentage opgenomen, maar daarvoor zijn alleen parameteraanpassingen nodig.
- Volgens het advies van de Landsadvocaat is een tegenbewijsregeling in de spoedwetgeving uitsluitend te overwegen als die regeling zowel voor de belastingplichtige als voor de Belastingdienst uitvoerbaar is.

Anti-arbitrageregeling spoor 1

- In beide hiervoor geschetste varianten bestaat voor een belastingplichtige de mogelijkheid tot arbitrage.
- Met arbitrage wordt het volgende bedoeld. Belastingplichtigen zouden vermogensbestanddelen met een hoog forfaitair rendement vlak voor de peildatum kunnen omzetten naar vermogensbestanddelen met een laag forfaitair rendement met als voornaamste doel een lagere belastingheffing te bereiken. Vervolgens worden na de peildatum de oorspronkelijke vermogensbestanddelen weer teruggekocht.
- Een anti-arbitrageregeling kent echter ook de nodige haken en ogen.
- Daarbij spelen de volgende overwegingen een rol:
 - Naar verwachting zal arbitrage zich voornamelijk voor kunnen doen bij het vermogensbestanddeel "effecten". Alle andere vermogenscategorieën, zoals bijvoorbeeld onroerend goed zijn onvoldoende liquide. "Effecten" beslaan een kwart van de box 3-grondslag.
 - Door gebrek aan contra-informatie bij de Belastingdienst kan dit leiden tot uitvoeringsproblemen. De uitvoerbaarheid van een anti-arbitrage regeling wordt nader onderzocht.
 - Als wel een anti-arbitrageregeling wordt opgenomen wekt dat verwachtingen, namelijk dat deze ook wordt gehandhaafd. Of handhaving voor de Belastingdienst mogelijk is, is op dit moment onderdeel van nader onderzoek.
 - Op zich beschikt de inspecteur al over een bestaand instrumentarium om dergelijke (voornamelijk fiscaal gedreven) handelingen te bestrijden, namelijk:
 - (i) zelfstandige fiscale kwalificatie,

- (ii) het leerstuk van schijn en wezen en
 - (iii) het fraus-legisleerstuk.
 - Dit zijn echter "paardenmiddelen" en in de situatie van een particuliere belastingplichtige (die geen administratieve verplichting heeft) lastig toe te passen.
 - De bewijslast dat bij een belastingplichtige sprake is van arbitrage ligt bij de inspecteur.
- We onderzoeken of het bestaande instrumentarium om genoemde arbitrage te bestrijden afdoende is en of het nuttig en noodzakelijk is om een speciale anti-arbitragebepaling in de spoedwetgeving op te nemen.

2. Spoedwetgeving

Spoor 2 (Vermogensbelasting)

- Met de vermogensbelasting kan, aanvullend op box 3, een budgettaire opbrengst worden gehaald. Daarmee kan de vermogensbelasting als dekkingsoptie worden gebruikt.
- Daarbij komt wel de vraag op wat de meerwaarde is ten opzichte van een hoger tarief in box 3. Hiervoor zijn een aantal argumenten te bedenken: de vermogensbelasting kan progressief worden vormgegeven, en een vermogensbelasting met als grondslag box 3 kan eventueel als opmaat dienen voor een bredere vermogensbelasting. Hierin ligt ook een politieke keuze.
- De opbrengst wordt ten opzichte van (het door spoedwetgeving gewijzigde) box 3 voor een groter deel bij spaarders opgehaald.
- Aandachtspunt bij het vaststellen van het tarief is de mogelijkheid om de heffing te ontgaan door vermogen in box 2 onder te brengen.
- Bij een maatvoering van 0,5% is de budgettaire opbrengst € 1,4 mrd per jaar, bij een maatvoering van 1% is de budgettaire opbrengst € 2,8 mrd per jaar, bij een maatvoering van 1,5% is de budgettaire opbrengst € 4,2 mrd per jaar. Een vermogensbelasting van 1% op vermogen boven € 1 mln levert ca. € 500 mln per jaar op.
- Een vermogensbelasting die aansluit bij de grondslag van box 3 is naar verwachting in de systemen maakbaar per 2024, mits de wetgeving wordt opgenomen in het Belastingplanpakket 2023. De vermogensbelasting wordt ingevoerd in aanvulling op (het per 2023 door spoedwetgeving gewijzigde) box 3.
- De haalbaarheid van invoering per 2024, mede in relatie tot de algehele IV-portfolio, wordt onderzocht. Daar komen we op korte termijn op terug.
- Wij adviseren, als wordt gekozen voor een vermogensbelasting, de vermogensbelasting in ieder geval voor een aantal jaren in te voeren. Invoering voor slechts één belastingjaar (2024) werkt verstoring op de realisatie van een toekomstig stelsel waarbij op basis van werkelijk rendement wordt geheven, omdat capaciteit moet worden ingezet voor het bouwen en weer afschaffen van de vermogensbelasting. Het parallel implementeren van de verschillende stelsels (herstel, Vermogensbelasting en een uiteindelijk stelsel naar een werkelijk rendement) zorgt ervoor dat de beschikbare resources met de benodigde kennis en ervaring zwaar belast worden waardoor de kans ontstaat dat essentiële resources uitvallen en dat daar door de planning niet wordt gehaald. Daarnaast zijn verschillende fiscale systemen die elkaar snel opvolgen lastig uitlegbaar voor burgers.
- De aanslagbedragen vermogensbelasting en inkomstenbelasting worden gecombineerd in één aanslag. Dit heeft formeelrechtelijke consequenties, maar een eerste inventarisatie heeft geen grote bezwaren opgeleverd. Een consequentie is bijvoorbeeld dat bij een afhandeling van een bezwaar tegen

de vermogensbelasting, ook de inkomstenbelasting opnieuw vastgesteld zal worden. Als een separate aanslag vermogensbelasting opgelegd zou moeten worden, dan is dit niet maakbaar per 2024.

- De Landsadvocaat concludeert dat niet kan worden uitgesloten dat een vermogensbelasting die niet kan worden voldaan uit de inkomsten uit het vermogen en dus leidt tot interen op het vermogen, de proportionaliteitstoets niet zal kunnen doorstaan.

A. Informatiepunt: Advies Landsadvocaat spoedwetgeving terugwerkende kracht

De Landsadvocaat (LA) heeft in zijn advies van 11-3-2022 (in paragraaf 5.8) de vraag gesteld of over 2022 'rechtsherstel' kan worden geboden door middel van belastingheffing op basis van een beleidsregel. Daarbij veronderstelt de LA dat bij bezwaren tegen de belastingheffing in box 3 over belastingjaar 2022 een rechter mogelijk oordeelt dat door het Kerstarrest⁴ geen wettelijke basis meer bestaat voor deze belastingheffing. De LA stelt voor om de mogelijkheid te verkennen om de spoedwetgeving die voor de belastingjaren 2023 en 2024 wordt voorbereid met terugwerkende kracht ook over 2022 toe te passen.

Deze mogelijkheid is inmiddels onderzocht en wordt door ons beoordeeld als juridisch risicovol gelet op de volgende redenen:

- Terugwerkende kracht naar de peildatum van 1 januari 2022 kan naar onze mening, in het licht van het Kerstarrest en de verdere aansluiting van de Hoge Raad bij het werkelijke rendement in veel gevallen waarschijnlijk alleen worden gegeven aan een wettelijke regeling die in het voordeel van belastingplichtigen is. Indien de wetwijziging niet voordelig is, roept dit vragen op over mogelijke strijdigheid met het eigendomsrecht van art. 1 EP EVRM.
- Het huidige box 3-stelsel is voor een deel van de beleggers/niet-spaarders namelijk voordeliger dan een (forfaitaire) belastingheffing zoals de spoedwetgeving (die een heffing op basis van werkelijk rendement beter benadert). Een aanpassing van de wetgeving met terugwerkende kracht zou voor deze groep belastingplichtigen nadelig uitpakken en resulteren in een hogere belastingheffing.
- Doordat de peildatum voor de belastingheffing over 2022 op basis van het huidige box 3-stelsel op 1 januari 2022 ligt, is het voor belastingplichtigen niet voorzienbaar en daarmee niet mogelijk om bij (tijdige) communicatie van deze nieuwe wetgeving (met terugwerkende kracht naar 1 januari 2022) daarmee nog rekening te houden.

Daarnaast is beoordeeld of bij het toepassen van het huidige box 3-stelsel voor 2022 in combinatie met het verlenen van rechtsherstel juridische risico's worden gelopen. Dit is naar onze mening niet het geval en wel op basis van de volgende bevindingen:

- De Hoge Raad heeft in het Kerstarrest enkele onderdelen van het huidige box 3-stelsel in strijd met het EVRM geacht. De overige bepalingen zijn daarom gewoon rechtsgeldig. Dit sluit ook aan bij art. 104 Grondwet.
- Wel dienen de wettelijke bepalingen van het box 3-stelsel toegepast te worden in het licht van het Kerstarrest. Dat betekent dat het werkelijk behaalde rendement de basis vormt voor de heffing als dit lager is dan het forfaitair berekende rendement.

⁴ Hoge Raad 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963

- Beide bij elkaar – het huidige box 3-stelsel en het Kerstarrest – zijn de basis voor de belastingheffing in box 3, ook in 2022, en niet slechts een beleidsbesluit, zoals de LA in zijn advies schrijft.
- Wel kan door middel van een beleidsbesluit uitvoering worden gegeven aan het Kerstarrest (uiteraard alleen in het voordeel van de belastingplichtige). Hierbij kan worden gedacht aan de invulling van het werkelijke rendement. De huidige materiële en formele wettelijke bepalingen vormen voor een dergelijk beleidsbesluit de basis.

B. Informatiepunt: Deadlines uitvoering

De Belastingdienst bereidt zich voor op de uitvoering van het rechtsherstel. In eerdere besprekingen heeft u aangegeven akkoord te zijn met het treffen van enkele voorbereidingen. Het rechtsherstel zou in drie fases worden uitgevoerd: 1) opleggen juiste aanslagen 2021 cf besluitvorming n.a.v. arrest HR; 2) herstellen van aanslagen 2017-2020 bezwaarmakers massaal bezwaarprocedure; 3) herstellen van aanslagen 2017-2020 niet-bezwaarmakers (mocht hiertoe besloten worden).

Om de eerste fase van het herstel te laten plaatsvinden dient 15 april het definitief forfait/percentage per soort vermogensbestanddeel/schuld box 3 voor alle belastingjaren (2017 t/m 2021) bekend te zijn. Zodoende kan 17 mei implementatie in de systemen plaatsvinden. Als de deadlines van 15 april en 17 mei worden gehaald, kunnen de aanslagen 2021 nog correct voor 1 juli worden opgelegd. Vervolgens is de verwachting dat het verwerken van het rechtsherstel voor de jaren 2017-2020 voor de bezwaarmakers ook tijdig voor 4 augustus kan plaatsvinden. Als er in het rechtsherstel direct een tegenbewijsregeling moet worden ingebouwd zal de planning uitlopen, zoals hierboven toegelicht.

Als de voorgenoemde deadlines niet worden gehaald, heeft dit gevolgen voor de termijnen. Met de definitieve besluitvorming gericht op 22 april ontstaat hier spanning. De gevolgen van het niet halen van de deadlines worden in kaart gebracht en op korte termijn aan u voorgelegd. Duidelijk is dat uitstel van besluitvorming zal leiden tot veel extra (herstel) werk binnen de dienst. Het vraagt aanpassingen van de integrale productieplanning met als belanghebbenden o.a. Print&mail; beltel; toeslagen; ob; lh en inning. Daarnaast kunnen ook andere projecten onder druk worden gezet.

Wat bereiken we als er tijdige besluitvorming plaatsvindt (22 april)

Tijdige besluitvorming voor de rechtsherstelmethode (werkelijke verdeling over verschillende vermogensbestanddelen, per vermogensbestanddeel apart forfaitair rendement) zal leiden tot een grotendeels:

1: tijdige en juiste verwerking van de aangiften IH 2021 die binnen de aangiftetermijn zijn ingediend. Dus de belastingplichtigen krijgen binnen de garantietermijn hun DA (dan wel AVA, in geval van uitworp).

NB. Tenzij verwerking moet schuiven ivm beschikbaar hebben van digitale formulier/rekenmodule tegenbewijsregeling.

2: Ook de aangifte verwerking en andere processen die geblokkeerd zijn voor de jaren 2017 t/m 2020 kan worden gedeblokkeerd en de juiste aanslagen kunnen worden opgelegd (>160.000). De aanslagen die op 24 december 2021 nog niet waren opgelegd of nog niet onherroepelijk vaststonden kunnen worden gecorrigeerd (>240.000).

3: opleggen van de aanslagen voor de diverse jaren van belastingplichtigen die bezwaar hebben gemaakt tegen de box 3 heffing.

	Datum	
Verzending richtingennotitie en contourennota	8 april	X
Deadline: definitieve forfaits/rendementen	15 april	X
Debat Richtingennotitie box 3	20 april	X
Definitieve voorjaarsbesluitvorming	22 april	X
Deadline: implementatie ABS patch voor herstel	17 mei	X
Deadline: start verwerking box 3 posten voor tijdige dagtekening voor 1 juli	25 mei	X
Deadline: formaliseren zodat garantieposten tijdige dagtekening van 30 juni 2022 krijgen	15 juni	X
Deadline: termijn herstellen aanslagen bezwaarmakers 2017-2020	4 augustus	X

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

wo 30/3 10.30 u

TER BESPREKING EN BESLISSING

Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen

Persoonsgegevens

nota

Nota bespreking box 3 d.d. 30 maart

Datum
28 maart 2022

Notanummer
2022-0000107453

- Bijlagen**
1. Concept-richtingennotitie
 2. MR aanbiedingsformulier
contourennota
 3. Nota ambtelijke vierhoek
Rechtsherstel
 4. Nota ambtelijke vierhoek
Spoedwetgeving

Aanleiding

Op 30 maart a.s. vindt de wekelijkse bespreking over box 3 met u (Staatssecretaris) plaats.

- In dit overleg worden in het kader van het rechtsherstel over het verleden, het toekomstig stelsel, en de lopende processen enkele beslispunten aan u voorgelegd.
- Daarnaast wordt u geïnformeerd over de consequenties van het niet halen van deadlines in de uitvoering, en
- de eerste inschatting van de kosten aan de uitgavenkant.
- Ten slotte wordt een eerste concept van de richtingennotitie aan u voorgelegd ter bespreking.
- In de bijlage treft u daarnaast de stukken voor de ambtelijke vierhoek van 29 maart, in voorbereiding op de politieke vierhoek van 1 april.

29.03.2022
Heel besprek
+ heruitgaten
wijziging

Beslis- en bespreekpunten

VERLEDEN - RECHTSHERSTEL

Besispunt: Drempelinkomen 2017-2020

1. Gaat u akkoord met een herrekening van het drempelinkomen voor aftrek van zorgkosten en giften bij het geautomatiseerde herstel voor de belastingjaren 2017 tot en met 2020?

Informatiepunt: Drempelinkomen en partnerverdeling 2021

Wij onderzoeken nog oplossingsrichtingen voor het drempelinkomen en de optimale partnerverdeling voor 2021.

Alekhin

TEGENBEWIJS

Bespreekpunt: Tegenbewijs

- A. Graag bespreken we de voor- en nadelen van de opties voor een tegenbewijsregeling. Deze staan beschreven in de concept-richtingennotitie (bijlage 1).

Besispunt: Rechtsmiddelen belanghebbenden box 3

1. Gaat u ermee akkoord dat bij het rechtsherstel voor de belastingplichtigen die zich hebben aangesloten bij de massaal bezwaarprocedure (hierna: bezwaarmakers) een rechtsmiddelverwijzing opgenomen wordt?

Alekhin

Besispunten: Voorbereiding tegenbewijsregeling

2. Gaat u akkoord met het voorbereiden van een (online) formulier en het realiseren van een proces om dit verzoek geautomatiseerd te verwerken, voor het geval zou worden besloten tot invoering van een tegenbewijsregeling? Dit heeft implicaties voor de planning van het rechtsherstel voor niet-bezwaarmakers (als daartoe wordt besloten) en voor het verwerken van de aangiften IH2021 box 3.
3. Gaat u akkoord met het uitwerken van een rekenhulp voor belastingplichtigen, waarmee zij kunnen narekenen hoe het forfaitaire rechtsherstel in hun geval is bepaald?

Akkoord

Akkoord

TOEKOMSTIG STELSEL

Beslispunt: Aanbieden contourennota MR

4. Bent u akkoord met het voorleggen van de contourennota aan de ministerraad van 8 april? Zo ja, dan vragen wij u het aanbiedingsformulier (bijlage 2) te ondertekenen.
Zoals in de contourennota aangegeven, is het tijdpad voor een stelsel op basis van werkelijk rendement afhankelijk van de inpassing in het IV-portfolio. Hierover kan eind april meer duidelijkheid over gegeven worden.

uitsluitend
1. contact
met
richtingennota-
tie, niet
elk de.

DOORWERKING

Informatiepunt: Eerste inschatting kosten uitgavenkant.

RICHTINGENNOTITIE

Bespreekpunt: Richtingennotitie

- A. Als bijlage bij deze nota ontvangt u de concept-richtingennotitie. Graag bespreken wij met u of deze opzet overeenkomt met uw wensen. De richtingennotitie wordt vrijdag 1 april besproken in de politieke vierhoek.

Overzicht:
- versie
- had
- tekent

Toelichting

Beslispunt 1: Drempelinkomen 2017-2020

- Bij het geautomatiseerde rechtsherstel voor box 3 wordt bij persoonsgebonden aftrekposten waar een drempel van toepassing is, het drempelinkomen niet automatisch herrekend. Dit speelt bij de aftrek van specifieke zorgkosten en de giftenaftrek, dit komt voor bij circa 10% van de aangiftes. Hierdoor zal het rechtsherstel voor deze groep onjuist (te laag) worden vastgesteld.
- Als mogelijke oplossing kan met rekenregels in het aanslagsysteem (ABS) de aanpassing van het drempelinkomen en daarmee ook het juiste bedrag aan aftrekbare specifieke zorgkosten en giften worden benaderd. De oplossing zal in een groot deel van de populatie het gevolg redelijk vaststellen, maar kent enkele beperkingen (zie toelichting).
- Belastingplichtigen waarvoor de oplossing niet goed aansluit kunnen alsnog een verzoek tot ambtshalve vermindering doen of in bezwaar gaan.
- Het voorstel is om de aanpassing van ABS voor 2017-2020 te implementeren. Besluitvorming hierover is nodig om het forfaitaire rechtsherstel tijdig te kunnen inbouwen. Als hier later op terug gekomen wordt, zal dit vertraging opleveren voor het rechtsherstel.
- Voor 2021 conflicteert de aanpassing van ABS mogelijk met oplossingsrichtingen voor de onderlinge partnerverdeling. Dit wordt nog onderzocht en leggen wij later aan u voor (zie ook informatiepunt 1).

Informatiepunt: Onderlinge partnerverdeling

- Het kan voorkomen dat de door de belastingplichtige gekozen onderlinge verdeling bij partners na de herstelberekening niet meer optimaal is.
- Dit komt omdat het forfaitaire rendement in huidige box 3 progressief is (meerdere schijven met een stijgend percentage), terwijl het rechtsherstel uitgaat van één rendementspercentage.
- Belastingplichtigen kunnen de onderlinge verdeling nog aanpassen zolang de aanslag van tenminste een van de partners nog niet onherroepelijk vaststaat.
- We onderzoeken of het mogelijk is om belastingplichtige hierbij te ondersteunen. Een potentiële oplossing is om de online aangiftevoorziening (OLAV) aan te passen. Dit lijkt voor het jaar 2021 mogelijk maar kent verschillende nadelen. Bovendien betekent het aanpassen van OLAV voor 2021, mogelijk dat niet tegelijkertijd de rekenregels voor drempelinkomen in ABS (zie beslispunt 1) aangepast kunnen worden. Dit brengen wij nog nader in kaart en wij zullen u hierover nader informeren.

1. Drempelinkomen, specifieke zorgkosten en giften

Specifieke zorgkosten en giften zijn aftrekbaar van het inkomen voor het bedrag dat zij boven de van toepassing zijnde drempel uitkomen. De hoogte van de drempel is afhankelijk van het verzamelinkomen van de belastingplichtige en diens partner. Als gevolg van het Arrest Box-3 zal in gevallen het voordeel uit sparen en beleggen lager worden vastgesteld. Dit betekent dat de drempelbedragen voor specifieke zorgkosten en giften lager uitvallen. Het positieve effect voor de belastingplichtige is dat hierdoor een groter deel van de aangegeven specifieke zorgkosten en giften aftrekbaar wordt.

Probleem

Bij de implementatie van het rechtsherstel voor box 3, zal een correctie van het belastbare inkomen uit sparen en beleggen en daarmee ook het verzamelinkomen in ABS niet automatisch resulteren in aanpassing van de drempels bij persoonsgebonden aftrekposten. Dit heeft verschillende oorzaken:

- Bepaalde beschikbaarheid van gegevens; De drempelbedragen zijn geen verplichte gegevens om aan te leveren met de aangifte, maar vloeien voort uit hetgeen in de aangifte is opgenomen. Ze worden hierdoor wel aangeleverd door de On-Line Aangifte, maar niet door een aangifte op papier. Deze doelgroep is zeer klein.
- Individuele behandeling van fiscaal partners; De drempels voor persoonsgebonden aftrekposten zijn afhankelijk van het drempelinkomen. Bij partners wordt het drempelinkomen berekend over het verzamelinkomen van de belastingplichtige en diens partner. De partners worden onafhankelijk van elkaar behandeld. Wijzigingen in het verzamelinkomen van partners, zoals een wijziging van het belastbare inkomen uit sparen en beleggen, zijn van elkaar niet bekend bij de afhandeling van een individuele aangifte. Concreet betekent dit dat een gewijzigd verzamelinkomen bij de partner niet wordt meegenomen bij de (geautomatiseerde) afhandeling van een individuele aangifte.

Gevolgen voor de aftrekbare zorgkosten/giften benaderen in ABS

Zonder aanpassing van ABS zou het toepassen van rechtsherstel box 3 resulteren in de vaststelling van onjuiste bedragen aan persoonsgebonden aftrekposten. Dit speelt bij alle persoonsgebonden aftrekposten waarin een drempel van toepassing is, respectievelijk de aftrekbare specifieke zorgkosten en de aftrekbare giften. Een mogelijke oplossing hiervoor is een aanpassing van de rekenregels in ABS. Uit onderzoek is gebleken dat een verhoging als gevolg van het toepassen van rechtsherstel box 3 bij beide partners redelijk is in te schatten. De oplossing kent de nodige beperkingen, maar kan in een groot deel van de populatie het gevolg redelijk vaststellen.

Beperkingen van deze oplossing zijn:

- Verhoging specifieke zorgkosten, het is niet mogelijk om de verhoging van specifieke zorgkosten (40% voor belastingplichtigen onder de AOW-leeftijd, respectievelijk 113% voor belastingplichtigen boven de AOW-leeftijd) te bepalen. De verwachting is echter dat maar weinig belastingplichtigen voor de verhoging in aanmerking gaan komen als gevolg van het arrest. Voor belastingplichtigen waarvoor geldt dat het drempelinkomen nu al lager is dan de grens eerste schijf drempelinkomen (2017: 31.118) is er geen effect door de nieuwe methodiek berekenen Voordeel Sparen en Beleggen. Alleen als de belastingplichtige voor de herberekening boven die grens zat en na de herberekening onder de grens komt, dan kan dit effect ontstaan.
- Drempel extra gezinshulp; De drempel voor de berekening van extra gezinshulp is niet op deze manier te ondersteunen. Inschatting is dat het aantal laag is, wellicht optie om te onderzoeken of deze gevallen middels een query in beeld kunnen worden gebracht en bijvoorbeeld door kantoren maatwerk kan worden geleverd.

- Fiscaal Partner; Het inkomen van de fiscaal partner is niet in alle gevallen bekend bij de behandeling van een belastingplichtige. We kunnen wel schatten in hoeverre de fiscaal partner ook geraakt wordt door de aanpassing in box-3, maar dit is niet in alle gevallen accuraat. Het gaat dan om ongeveer 10% van de gevallen.
- Plafond bij Giften; Het bedrag aan aftrekbare giften is het gezamenlijke bedrag aan periodieke giften en andere giften van de belastingplichtige en diens partner. Voor de andere giften geldt zowel een drempel als plafond. Het plafond voor andere giften bedraagt 10% van het verzamelinkomen van de belastingplichtige en diens partner. Het is niet goed vast te stellen of de giftenaftrek bij de aanpassing niet boven de 10% van het verzamelinkomen uitkomt.

2. Optimale verdeling

De forfaitaire herstelberekening leidt in veel gevallen tot een ander resultaat dan aan belastingplichtigen is gepresenteerd bij het doen van aangifte.

Een gevolg van het gewijzigde resultaat kan zijn dat de verdeling van het voordeel uit sparen en beleggen niet meer tot het optimale resultaat leidt. Dit ligt gevoelig, omdat de belastingplichtige en de fiscaal partner tijdens het aangifteproces worden gefaciliteerd om een optimale verdeling te kiezen voor de inkomensheffing¹. Deze verdeling blijkt dan mogelijk, gelet op de belastingheffing, niet optimaal te zijn. Om welke aantallen het precies gaat is nog niet duidelijk omdat dat afhankelijk is van de in aanmerking te nemen forfaitaire percentages.

Gevolgen

Belastingplichtige:

- Belastingplichtige bij wie de gekozen verdeling niet meer optimaal uitwerkt kunnen in bezwaar komen tegen de aanslag of een verzoek voor ambtshalve vermindering van de aanslag indienen.

Belastingdienst:

- De Belastingdienst krijgt bezwaren of verzoeken voor ambtshalve vermindering van de aanslag te verwerken. De belastingdienst zal hier alleen aan tegemoetkomen als de aanslag van één van beide partners niet onherroepelijk vaststaat. Indien beide aanslagen onherroepelijk vaststaan is o.g.v. de wet een andere verdeling niet meer mogelijk.
- Het niet toestaan van de mogelijkheid om een andere verdeling te kunnen kiezen die, gelet op de belastingheffing, optimaler is, kan een negatief effect hebben op het imago van de Belastingdienst.

Dit probleem is ook benoemd in kamerbrief van 28 februari over de gevolgen van het arrest op de lopende processen bij de Belastingdienst.

¹ We houden bij de optimale verdeling geen rekening met inkomensafhankelijke regelingen.

Beslispunt 2: Rechtsmiddelen bezwaarmakers

Wel of geen beroep tegen rechtsherstel massaalbezwaarmakers

Op grond van de wet vermindert de inspecteur de belastingaanslagen waarop bezwaren waarvoor de aanwijzing massaal bezwaar geldt betrekking hadden binnen zes maanden na de kennisgeving van de collectieve uitspraak (art. 25e, vierde lid, AWR). De wet bepaalt verder dat tegen de collectieve uitspraak geen beroep kan worden ingesteld (art. 25e, derde lid, AWR). De toelichting bij de massaal bezwaarregeling lijkt er van uit te gaan dat het arrest en de collectieve uitspraak een zodanig duidelijk kader scheppen voor de vermindering (het rechtsherstel), dat daarover eigenlijk geen discussie kan bestaan. Er is dan ook niet expliciet voorzien in de mogelijkheid van rechtsmiddelen tegen het geboden rechtsherstel.

In dit geval bieden het arrest van de Hoge Raad en de collectieve uitspraak nauwelijks of onvoldoende handvatten voor de wijze waarop rechtsherstel geboden moet worden. Een in die zin vergelijkbare situatie deed zich voor in de massaal bezwaarprocedure met betrekking tot de heffing van omzetbelasting over het privégebruik auto (PGA OB). Over het in die massaal bezwaarprocedure geboden rechtsherstel lopen voor zover bekend twee procedures, waarbij ook de vraag speelt of rechtsmiddelen openstaan. Volgens de feitenrechtters vergde het bieden van rechtsherstel "een individuele beoordeling" en "een noodzakelijke feitelijke weging van de overgelegde gegevens en de omstandigheden van het geval", waarop de inspecteur bij een individuele uitspraak op bezwaar had moeten beslissen (ECLI:NL:RBDHA:2019:5164 en ECLI:NL:RBGEL:2020:2229). Het beroep dat de belanghebbenden tegen het geboden rechtsherstel ingesteld hadden, achtten zij daarom ontvankelijk. Inhoudelijk is dat beroep verworpen. Hiertegen loopt beroep in cassatie, waarin u via een incidenteel beroep verdedigt dat geen beroep openstaat tegen het geboden rechtsherstel. ||

Opgemerkt wordt dat de afwijzing van een verzoek om ambtshalve vermindering in de omzetbelasting niet voor bezwaar vatbaar is. Als ook geen rechtsmiddel open zou staan tegen het geboden rechtsherstel is het gevolg dat belanghebbenden die het niet eens zijn met het rechtsherstel dat in de massaal bezwaarprocedure PGA OB geboden is zich tot de civiele rechter als restrechter zouden moeten wenden. Gespeculeerd kan worden dat dit een rol gespeeld heeft bij de beslissingen in de twee zaken om een fiscale rechtsgang open te stellen. In de inkomstenbelasting staat wel een fiscale rechtsgang open, zij het inhoudelijk beperkt (artikel 9.6 Wet IH2001) nadat de belanghebbende een verzoek om ambtshalve vermindering ingediend heeft en tegen de afwijzing bezwaar gemaakt heeft.

Hoe dan ook kan, zolang de Hoge Raad geen arrest gewezen heeft in de PGA OB zaak, niet met zekerheid gezegd worden of tegen het rechtsherstel geen rechtsmiddelen openstaan dan wel dat het rechtsherstel bij (individuele) uitspraak op bezwaar moet gebeuren waartegen vervolgens beroep openstaat. Er moet echter wel nu een beslissing genomen worden over het al dan niet opnemen van een rechtsmiddelverwijzing bij het bieden van rechtsherstel aan de bezwaarmakers. ! !

Afwegende dat:

- het bestuursorgaan wettelijk verplicht is om te wijzen om de mogelijkheid beroep in te stellen als dat openstaat (art. 6:23 Awb),
- een belanghebbende van het instellen van beroep juridisch gezien niet slechter kan worden; als de Hoge Raad oordeelt dat tegen het rechtsherstel in een massaal bezwaarprocedure inderdaad beroep openstaat, hebben zij hun rechten veilig gesteld en als de Hoge Raad oordeelt dat tegen het rechtsherstel in een massaal bezwaarprocedure geen beroep openstaat, kan het beroep gekwalificeerd worden als verzoek om ambtshalve vermindering,
- terwijl een belanghebbende van het niet instellen van beroep wel slechter kan worden, namelijk als de Hoge Raad oordeelt dat wel beroep openstaat en de termijn om te verzoeken om ambtshalve vermindering verstreken is,

dat daarentegen

- bij het instellen van beroep griffierecht van € 50 verschuldigd is en het moeten maken van een gang naar de rechter op zich een barrière kan vormen, en
- dat het opnemen van een rechtsmiddelenverwijzing kan leiden tot een stortvloed van beroepsprocedures als de bezwaarmakers daaraan massaal gehoor geven,

adviseren wij u toch een rechtsmiddelenverwijzing op te nemen bij het rechtsherstel voor de bezwaarmakers. In een begeleidende brief kan een toelichting ook op de bestaande onzekerheid over de mogelijkheid van het aanwenden van rechtsmiddelen gegeven worden. In deze brief kan ook actief worden gewezen op de mogelijkheid een verzoek om ambtshalve vermindering te doen, inclusief de mogelijkheid van bezwaar en beroep bij afwijzing van dit verzoek.

gaag
maximale
bespeken

Beslispunten 3 en 4: Voorbereidingen tegenbewijsregeling

Vorbereiding formulier tegenbewijsregeling

- In de fase na het forfaitaire rechtsherstel hebben belastingplichtigen de mogelijkheid om via een verzoek om ambtshalve vermindering (of in bepaalde gevallen bezwaar en beroep) aanvullend rechtsherstel te krijgen. Geprobeerd kan worden om de verzoeken om ambtshalve vermindering te kanaliseren. Dit geldt zowel als wordt besloten om deze verzoeken direct inhoudelijk te behandelen, als wanneer wordt besloten om voor te stellen deze verzoeken aan te houden totdat meer juridische duidelijkheid is verkregen via aanvullende procedures. Deze laatste optie heeft overigens grote gevolgen voor de Belastingdienst doordat processen gaan opstapelen en vastlopen. !!!
- Hiertoe kan een formulier worden ontwikkeld dat aan belastingplichtigen beschikbaar worden gesteld. Het gebruik van dit formulier zal dan worden bevorderd; gebruik van het formulier zal leiden tot een betere aanlevering van gegevens van belastingplichtigen en voorkomt in veel gevallen nadere uitvraag en zal derhalve tot een snellere beslissing kunnen leiden. ds
- Met het formulier wordt het makkelijker voor een belastingplichtige om een onderbouwd verzoek tot ambtshalve vermindering te doen. De aangeleverde informatie zal daarmee aan kwaliteit winnen. Wanneer het formulier gestandaardiseerd binnenkomt kunnen deze verzoeken (deels) geautomatiseerd worden verwerkt. Ook is het naar verwachting mogelijk om enige risicoselectie toe te passen. Er is echter weinig tot geen contra- !!!

informatie beschikbaar over het werkelijke rendement wat de mogelijkheden voor risicoselectie beperkt.

- Het aanbieden van deze gestructureerde tegenbewijsmogelijkheid heeft de voorkeur van de Belastingdienst omdat voor ongestructureerde verzoeken tot ambtshalve vermindering veel meer capaciteit en daarmee verwerkingstijd nodig is en de uitvoerbaarheid in het geding brengt. !!!
- Het inzetten van capaciteit om het formulier en de geautomatiseerde verwerking daarvan te realiseren heeft echter verschillende gevolgen:
 - Het is wenselijk het herstel en het opleggen van aanslagen 2021 pas op te starten nadat een rekenhulp (zie hierna) en het formulier tegenbewijs gereed is. Hiermee wordt voorkomen dat naar aanleiding van herstel en opgelegde aanslagen 2021 ongestructureerde berichten binnenkomen met alle ongewenste uitvoeringsgevolgen van dien. De precieze gevolgen voor de planning van herstel en de aanslagen 2021 worden in beeld gebracht en er worden hiervoor keuzes aan u voorgelegd. Een en ander zal er in ieder geval toe leiden dat aanslagen 2021 waarin box 3 inkomen is begrepen niet voor 1 juli 2022 kunnen worden opgelegd. Deze verwachting is al eerder naar de kamer gecommuniceerd.
- Langer wachten met een besluit over het uitwerken van een formulier en het proces om het dit (deels) geautomatiseerd te verwerken zorgt dat de termijnen hierboven verder opschuiven, als uiteindelijk wordt besloten om deze hulpmiddelen toch te realiseren. *meer in het geding*

Rekenhulp rechtsherstel

- Er is geen ruimte om op de aanslag een berekening te laten zien van het forfaitaire herstelbedrag.
- Naar verwachting zal het daarom lastig zijn voor belastingplichtigen om te achterhalen hoe het herstelbedrag (of het feit dat geen herstel wordt geboden) exact tot stand is gekomen.
- Om de belastingplichtige hierbij te helpen kan een rekenhulp op de website van de Belastingdienst worden ontwikkeld waar de belastingplichtige naar verwezen kan worden. Als een dergelijke rekenhulp niet beschikbaar wordt gesteld zal dit naar verwachting tot veel vragen bij de Belastingtelefoon leiden. Het is daarom ook wenselijk om de rekenhulp online te hebben op het moment dat gestart wordt met het rechtsherstel
- Door het bieden van de rekenhulp zullen de keuzes in het forfaitaire rechtsherstel inzichtelijk worden. Belastingplichtigen die het niet eens zijn met deze keuzes kunnen hierdoor mogelijk sneller overgaan tot een verzoek tot ambtshalve vermindering of bezwaar.
- Het realiseren van de rekenhulp kost 55 IV-dagen en heeft naar verwachting beperkte verdringingseffecten voor andere werkzaamheden en kan worden ingepast binnen het huidige kader. !!

Informatiepunt: Eerste beelden kosten uitgavenkant herstel box 3

Naast de derving aan de inkomstenkant heeft de hersteloperatie box 3 ook budgettaire gevolgen aan de uitgavenkant. Nog niet alle kostenposten binnen FIN-1 zijn bekend, maar de eerste ruwe schatting laat zien dat het forfaitaire herstel en de tegenbewijsregeling een kostenpost met zich meebrengt van circa €75 mln. voor FIN-1. De omvang hiervan kan nog verder oplopen n.a.v. nu nog onbekende posten, de uiteindelijk gekozen herstelvariant en nieuwe inzichten van de huidige raming.

Er is geen rekening gehouden met eventuele dwangsommen omdat er diverse juridische mogelijkheden zijn om deze zo veel als mogelijk tijdig te voorkomen. Het risico op dwangsommen neemt wel toe als verzoeken tot tegenbewijs ongestructureerd worden ontvangen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de optie waarbij niet direct de mogelijkheid van tegenbewijs wordt geboden.

In deze raming is uitgegaan van:

- Het herstel van zowel bezwaarmakers als niet-bezwaarmakers. Aangezien een smalle benadering de uitvoerbaarheid in het geding brengt door mogelijk vele ongestructureerde verzoeken, klachten en bezwaren.
- Het rechtsherstel (zowel forfaitair als tegenbewijs) vindt volledig geautomatiseerd en gestructureerd plaats, waarbij maar zeer beperkt (2%) toezicht plaatsvindt. Er is uitgegaan van het direct aanbieden van tegenbewijs omdat dit de mogelijkheid biedt om het te structureren. Als er geen gestructureerd tegenbewijs wordt aangeboden brengt het de uitvoerbaarheid in het geding door mogelijk vele ongestructureerde verzoeken, klachten en bezwaren.

Aangezien het herstel een lager verzamelinkomen tot gevolg heeft zijn er ook gevolgen voor andere departementen met inkomensafhankelijke regelingen. Substantiële doorwerking van het herstel 2017 tot en met 2022 naar andere regelingen treft de Toeslagendepartementen, OCW en VWS en betreft naar alle waarschijnlijkheid een veelvoud van de eerdergenoemde € 75 mln. Er wordt gewerkt aan een nauwkeurigere raming op basis van de varianten die eerder door u opgevraagd zijn.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

~~TER BESPREKING~~

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directie Directe
Belastingen

Persoonsgegevens

nota

Nota bespreking box 3 d.d. 4 april

Datum

1 april 2022

Notanummer

2022-0000112273

Bijlagen

Aanleiding

Op maandag 4 april maart vindt de wekelijkse bespreking met u (Staatssecretaris) over box 3 plaats. In dit overleg bespreken we met u de uitkomsten van de politieke vierhoek van 1 april en de vervolgacties. Daarnaast wordt u met deze nota geïnformeerd over de vormgeving van een vermogensbelasting als dekkingsmaatregel.

Bespreekpunten

Informatiepunt Vermogensbelasting

U wordt geïnformeerd over de vormgeving van een vermogensbelasting als dekkingsmaatregel naar aanleiding van het kerstarrest box 3. Hierbij wordt ingegaan op varianten die de juridische risico's kunnen inperken.

Informatiepunt Uitvoeringsgevolgen varianten rechtsherstel

U wordt geïnformeerd over de eerste beelden van de uitvoerbaarheid van de rechtsherstelvarianten en de tegenbewijsregeling.

Kern

Vermogensbelasting

- Op 24 maart jl. zijn er in het kader van de dekkingsopgave herstel box 3 een aantal pakketten aan u gepresenteerd.
- Met de vermogensbelasting kan, aanvullend op box 3, een **budgettaire opbrengst worden gehaald**. Daarmee kan de vermogensbelasting als dekkingsoptie worden gebruikt.
- De **juridische risico's** kunnen middels onderstaande verschillende varianten, die een bepaalde marge creëren, **mogelijk worden ingeperkt**:
 1. Invoering van een vermogensbelasting met anticumulatieregeling, gekoppeld aan het inkomen uit box 3. Bij een vermogensbelasting van 1% levert dit ca. € 2,8 mrd op.
 2. Invoering van een vermogensbelasting met anticumulatieregeling, gekoppeld aan het totale inkomen. Bij een vermogensbelasting van 1% levert dit eveneens ca. € 2,8 mrd op.
 3. Invoering van een vermogensbelasting zonder anticumulatieregeling, met verhoging van het heffingvrije vermogen en een laag tarief. Gedacht kan worden aan ophoging van het heffingvrije vermogen naar 1 mio. Een vermogensbelasting van 1% op vermogen boven € 1 mln levert ca. € 500 mln per jaar op.

- De LA geeft in zijn advies **geen expliciet oordeel** over de juridische houdbaarheid inzake de invoering van een vermogensbelasting. Bepalend is de 'fair-balance' toets uit het proportionaliteitsbeginsel, waarbij er een redelijke verhouding dient te bestaan tussen het belang dat de samenleving heeft bij een belastingmaatregel en het nadeel daarvan voor het individu.
- **Niet valt uit te sluiten** dat een vermogensbelasting zonder een anticumulatieregeling (een maximering van de samenloop tussen inkomsten- en vermogensbelasting ten opzichte van het inkomen) de **proportionaliteitstoets niet zal kunnen doorstaan**.
- De LA suggereert dat een dergelijke maximering gerelateerd dient te worden aan het inkomen uit vermogen. Tegelijkertijd geeft hij aan dat het gebruikelijk is om een anticumulatieregeling te relateren aan het totale inkomen van belastingplichtige.
- De anticumulatieregeling in de Wet VB 64 beperkte de gezamenlijke inkomsten- en vermogensbelasting tot maximaal 68% van het *belastbare inkomen*.
- Een vermogensbelasting, die naast een heffing naar inkomen uit vermogen bestaat, zou volgens de LA tot minder problemen leiden en beter uitvoerbaar zijn naarmate het tarief van de aanvullende vermogensbelasting lager is en een eventuele vrijstelling van vermogensbelasting hoger (variant 3). Het hiervoor geschetste risico dat een vermogensbelasting die hoger is dan de inkomsten uit het vermogen de proportionaliteitstoets niet zal kunnen doorstaan, blijft evenwel aanwezig.
- Uit de **rechtspraak van het EHRM kan niet direct worden afgeleid** hoe het EHRM aankijkt tegen een vermogensbelasting zonder een dergelijke maximering.
- De haalbaarheid van invoering van een anticumulatiebepaling per 2024, mede in relatie tot het algehele IV-portfolio, wordt onderzocht. Daarbij behoort ook een onderzoek naar de mogelijke verdringingseffecten. Daar komen we op korte termijn op terug.

Uitvoeringsgevolgen varianten rechtsherstel

- U heeft aangegeven voorkeur te geven voor het rechtsherstel aan de spaarvariant. Zoals bij u bekend zal deze variant een enorme impact hebben op de Belastingdienst. Zowel met als zonder tegenbewijsregeling leidt dit (niet alleen in een worst-case scenario) tot een grote stroom verzoeken om ambtshalve vermindering, bezwaar- en beroepsprocedures, alsook een toename in klantcontactmomenten. Hierbij geldt dat het lastig is om een inschatting te maken van hoe burgers zullen reageren op het rechtsherstel. Huidige inschattingen echter zien erop dat er een werklust ontstaat die niet opgevangen kan worden in de huidige staande organisatie.
- De Belastingdienst rekent nu verschillende scenario's door om de uitvoeringsgevolgen per variant en scenario inzichtelijk te maken.
- De Belastingdienst heeft een eerste inschatting gemaakt van de uitvoeringskosten o.b.v. de spaarvariant, ervanuit gaande dat rechtsherstel en tegenbewijs volledig automatisch worden vormgegeven en maar heel beperkt toezicht wordt gehouden. Deze eerste schatting komt uit op circa 75 mln. euro (circa 450 fte).
- De Belastingdienst is zeer bezorgd over het effect van deze variant op het vertrouwen van burgers en de mogelijke impact van de behandeling van mogelijk massale stromen verzoeken en procedures, en de gevolgen hiervan op de reguliere processen. Daarom wordt in kaart gebracht of en welke maatregelen getroffen kunnen worden om de uitvoeringslast voor zover mogelijk minder zwaar te maken.

Toelichting

Informatiepunt Vermogensbelasting - anticumulatieregeling

- In nota van 24 maart jl. over dekkingsopties werd uitgegaan van een dekkingsopgave van 6,9 mld, gebaseerd op de spaarvariant zonder tegenbewijsregeling. Bij de variant op basis van een forfait voor alle vermogenscategorieën zou deze opgave oplopen tot 10,3 mld en met tegenbewijsregeling tot circa 11,5 mld. Deze bedragen gaan uit van herstel voor alle belastingplichtigen (incl. de niet-bezwaarmakers). Doorwerking naar toeslagen en de uitvoeringskosten zijn hierin nog niet meegenomen. Naast de dekkingsopgave voor rechtsherstel zal er een structurele dekkingsopgave voor spoedwetgeving zijn van 0,4 mld. Er ontstaat toch een structurele dekkingsopgave, voornamelijk doordat met de invoering van de spoedwetgeving er gedragseffecten optreden die de opbrengst in box 3 verlagen.
- De LA heeft aangegeven dat niet kan worden uitgesloten dat een vermogensbelasting zonder een anticumulatieregeling cq. maximering van de belasting op vermogen ten opzichte van de inkomsten uit het vermogen van de belastingplichtige - waardoor wordt ingeteerd op het vermogen - in strijd met artikel 1 EP EVRM is.
- Hiermee lijkt de LA te suggereren dat een eventuele maximering moet worden gekoppeld aan het *inkomen uit vermogen*. Een koppeling aan het totale inkomen kan mogelijk resulteren in een ongelijke behandeling van vermogensbezitters en belastingplichtigen zonder vermogen, waarvoor geen rechtvaardiging bestaat.
- Wel geeft de LA aan dat het gebruikelijk is de maximering te koppelen aan het totale inkomen (variant 2). In de door het EHRM goedgekeurde Franse vermogensbelasting was het ingebouwde plafond gerelateerd aan het totale inkomen¹. Het EHRM oordeelde dat deze wetgeving, mede gezien deze begrenzing, binnen de aan de Staat toekomende beleidsvrijheid op belastinggebied valt. Ook de anticumulatieregeling in de Wet op de Vermogensbelasting 1964 was gerelateerd aan het totale belastbare inkomen.
- De kwestie van het verband tussen inkomsten-en vermogensbelasting heeft ook in de Wet Vermogensbelasting 1964 (Wet VB 64) een rol gespeeld. Limitering is gebaseerd op de gedachte dat belasting uit inkomen dient te worden betaald en belastingplichtige beschikt over een bepaalde bestedingsreserve.
- In de genoemde Franse zaak werd een vermogensbelasting die kan oplopen tot 85% van het *netto belastbaar inkomen*, vastgesteld volgens Franse standaarden, door het EHRM in ieder geval nog aanvaardbaar bevonden.
- Volgens de LA zou een vermogensbelasting, die naast een heffing naar inkomen uit vermogen bestaat, tot minder problemen leiden en beter uitvoerbaar zijn naarmate het tarief van de aanvullende vermogensbelasting lager is en een eventuele vrijstelling van vermogensbelasting hoger. Het hiervoor geschetste risico dat een vermogensbelasting die hoger is dan de inkomsten uit het vermogen de proportionaliteitstoets niet zal kunnen doorstaan, blijft evenwel aanwezig.
- Een koppeling aan het box 3-inkomen (variant 1) roept de vraag op wat de meerwaarde is ten opzichte van een hoger tarief in box 3. Discussie zou kunnen ontstaan over een verkapte box 3-heffing. Dit zou ondervangen kunnen worden met de volgende argumenten: de vermogensbelasting kan progressief worden vormgegeven, en een vermogensbelasting met als grondslag box 3 kan eventueel als opmaat dienen voor een bredere vermogensbelasting. Hierin ligt ook een politieke keuze.
- Een maximering gekoppeld aan het totale inkomen is voor de behandeling van de groep buitenlandse belastingplichtigen uitvoeringstechnisch complex. Doorgaans zijn het wereldinkomen en gegevens over de eventuele buitenlandse heffing over dat inkomen niet bekend. Dat betekent dat jaarlijks bij ongeveer 45.000 buitenlands belastingplichtigen een zeer tijdsintensieve

¹ ECLI:CE:ECHR:2008:0104DEC002583405 (Imbert de Tremiolles).

uitvraag naar het buitenlands inkomen en de buitenlandse heffing moet plaatsvinden. Alternatief is om voor deze groep een systeem te hanteren waarbij de anticumulatieregeling wordt toegepast als de buitenlands belastingplichtige hier om verzoekt. Dit wordt nader onderzocht.

- In de Wet VB 64 werd voorgaand toezichtprobleem ondervangen door een aanvullende voorwaarde te verbinden aan de toepassing van de anticumulatieregeling voor buitenlands belastingplichtigen. Vereist was dat de belastingplichtige het gehele voorafgaande jaar binnenlands subjectief belastingplichtige was. In een uitspraak van een gerechtshof in 2006 is deze voorwaarde houdbaar bevonden.² Het Hof beroept zich op de rechtvaardigingsgrond dat er binnen de EU onvoldoende controle mogelijkheden zijn. Risico bestaat dat dit argument in de niet langer houdbaar is. Rechters zijn in de huidige tijdsgeest veelal van mening dat de landen een grotere verantwoordelijkheid moeten nemen ten aanzien van de gegevensuitwisseling tussen landen. Er zijn inmiddels bovendien EU-richtlijnen die voorschrijven dat een belastingplichtige gegevens maar in één land hoeft te verstrekken en dat het vervolgens de verantwoordelijkheid van de andere landen is om over deze informatie te beschikken.
- In variant 3 zou een grote groep – met name spaarders – worden ontzien.
- Onderstaande tabel schetst de voorlopige budgettaire gevolgen van een anticumulatieregeling. Hierbij wordt uitgegaan van een vermogensbelasting naast een forfaitaire heffing in box 3. Het box 3-inkomen is berekend op grond van de spaarvariant (werkelijke vermogensmix met aanpassing van het forfait voor spaargeld en schulden).

Variant	Tarief	Budgettaire opbrengst (miljarden euro's)	Aantal keer toepassen anticumulatie
Vermogensbelasting zonder anticumulatieregeling	0,5%	1,45	Nvt
	1%	2,9	
	1,25%	3,6	
Vermogensbelasting gemaximeerd op het totale inkomen* (box 1, 2 en 3).	0,5%	1,4	45.000
	1%	2,8	55.000
	1,25%	3,4	60.000
Vermogensbelasting gemaximeerd op het inkomen* uit box 3.	0,5%	1,4	870.000
	1%	2,8	1.020.000
	1,25%	3,0	1.090.000

* Er wordt bij de varianten voor het begrip inkomen uitgegaan van het bruto belastbaar inkomen en de belasting die daarover wordt betaald.

- Een groot effect tussen de varianten blijft uit, vanwege het feit dat spaarders relatief weinig vermogen hebben. Onder het huidige box 3-stelsel wordt slechts 460 mio (2019) opgehaald bij mensen met 100% spaargeld, terwijl dit een groep van 1 mio belastingplichtigen vertegenwoordigt. Het zijn dan ook de spaarders die de anticumulatieregeling toepassen.
- Een anticumulatieregeling is maakbaar per 2024, mits de vermogensbelasting meeloopt in de cyclus van de inkomensheffing en daarmee deel uitmaakt van de aanslag inkomensheffing. Deze regeling kan dan zowel gekoppeld worden aan het verzamelinkomen (som van het inkomen box-1,2 en 3) als aan het inkomen uit vermogen (box-3). De haalbaarheid van invoering per 2024, mede in relatie tot het algehele IV-portfolio, wordt onderzocht. Daarbij behoort ook een onderzoek naar de mogelijke verdringingseffecten. Daar komen we op korte termijn op terug.

² Hof 's-Gravenhage 29 juni 2006, ECLI:NL:GHSGR:2006:AY6153.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.